

Verkoopprijs € 2,50

TREF MAGAZINE

Jaargang 1 Nummer 4

mensen van om de hoek

*'Ik zorg graag
voor mensen'*

BEN

Tuimelpoppetje Andrea: men kan tegen me duwen, men kan me omver proberen te schoppen, maar uiteindelijk blijf ik altijd recht overeind staan. Annika en Eduward: wij willen een huis, trouwen en een baby. Martine en Stef kunnen niet met en niet zonder elkaar. Charlotte: het is moeilijk, maar je kunt leren fietsen met een half stuur.

TREFFEND!

Laatst sprak ik een 17-jarige jongen uit Afghanistan. Hij woonde nu anderhalf jaar in Nederland en sprak al een aardig mondje 'om-de-hoeks'. En terwijl we net nog op de redactie gezellig hadden zitten mopperen over 'het gedoe' in Nederland: de verharding, de toenemende agressiviteit en de gestadige afbrokkeling van ons mooie, tolerante imago, vertelde deze jongen hoe geweldig hij het hier vond. Hoe vriendelijk de mensen tegen hem waren en hoe fantastisch het was om in zo'n vrij land volop mogelijkheden te wonen.

Het is goed om af en toe weer met de neus op de gerelativeerde feiten te worden gedrukt. Want wat een toevalstreffer is het eigenlijk dat ik in dit luxe, weelderige land geboren ben. In plaats van zo verwend te klagen mag ik wel dankbaar zijn dat ik nu niet onderdrukt en voortdurend in angst rondloop in contreien waar je niemand kan vertrouwen.

Om te kunnen relativiseren, is ontmoeten essentieel. Kennismaken met andere gewoonten en culturen maakt het leven zoveel leuker en bijzonderder. En daarvoor hoeft je niet eens verre reizen te maken. In TREF ontmoet je mensen die het leven op geheel eigen wijze aanpakken. Veel leesplezier gewenst!

De TREF-makers

TREF dus!

Wie is toch die man die altijd in kilt gaat darten? Wat beweegt de vrouw die op haar 48ste een eigen bedrijf begint? Hoe kun je als zusje het beste met je broertje omgaan en vice versa?

Niemand wordt met een gebruiksaanwijzing van zichzelf, van de wereld of van het leven geboren en iedereen maakt er op z'n eigen manier toch iets unieks van. In het maandblad TREF tref je de persoonlijke verhalen van mensen van om de hoek. Zij vertellen wat hen beweegt en motiveert, en wat hun dromen en teleurstellingen zijn. Alles kan in TREF. Het tijdschrift biedt inzicht in de beweegredenen van onze burens en wil hierdoor het wederzijds begrip in de samenleving versterken.

De initiatiefnemers van TREF willen graag dat de mensen van om de hoek er wat aan hebben. Gewoon samen, met z'n allen iets doen waar je zin in hebt om uiteindelijk tot iets moois te komen. TREF wordt gerealiseerd door ervaren journalisten van om diezelfde hoek en iedereen die mee wil werken. Een nichtje schrijft een gedicht, de bakker vertelt z'n verhaal, een oude vriend maakt foto's, de jongen met de verstandelijke beperking van de overkant verzorgt de illustraties, de bejaardenhuisbewoonster verkoopt TREF tijdens de lunch en de meneer van verderop verzorgt de koffie. En doordat iedereen enthousiast is en elkaar helpt is de kwaliteit gegarandeerd.

COLOFON

TREF Redactie:

Aureliavlinder 58
8016HC Zwolle
tel. 038-4653244
info@TREFmagazine.nl
www.TREFmagazine.nl

TREF is een uitgave van
Marijke Mosterman
Journalistieke Producties en
verschijnt ongeveer 10x per jaar

Met dank aan
Psychologenpraktijk Elf Zwolle

Aan TREF 3 werkten mee:

Marijke Mosterman, Mathilde van Hulzen, Willeke Turkenburg, Jenny Kamps, Tobe Krijger, Janneke Pelle, Titia Koerten, Thijs Mosterman e.a.

Informatie en verkoop

Janoh de Groot 0626-534403
janoh@TREFmagazine.nl

Abonnement

TREF is als los nummer te bestellen voor € 4,00 inclusief € 2,00 verzendkosten en als abonnement: € 40,00 per jaar inclusief verzendkosten. Maak het betreffende bedrag over op bankrekeningnummer 656 003 413 t.n.v. Marijke Mosterman Journalistieke Producties onder vermelding van naam en adres, en u ontvangt TREF per omgaande.

Niets uit deze uitgave mag op enigerlei wijze worden gereproduceerd of vermenigvuldigd zonder voorafgaande, schriftelijke toestemming van de uitgever. De uitgever kan niet aansprakelijk worden gesteld voor persoonlijke of materiële schade, veroorzaakt door onjuiste informatie in de redactionele kolommen. Uitspraken van columnisten of geïnterviewden in TREF hoeven niet overeen te komen met de mening van de redactie.

TREF in TREF 4:

BEN

ANIKA en EDUARD

ANDREA

STEF

MARTINE

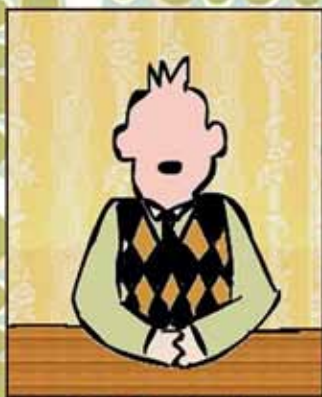
en verder:

- Beeldenschepper en zinnengever
Tobe Krijger 7
- Belevenissen van **Janneke Pelle 11**
- Door het oog van **Thijs 13**
- Ingezonden pagina **14**
- De zwerfjongeren van **Jenny 15**
- Mathilde's Recept 22**
- De wijze raad van **Secretia 23**
- Ongerijmdheden **Puntenslijper 24**

CHARLOTTE

WANLIJNER

**NOSTALGIE
is de ARTRITIS
van de GEEST**

In ALLES zichZELF

Ben van Wessel is een man met twee kanten. Enerzijds de stoere, dartende kiltdrager, anderzijds de hulpvaardige, vriendelijke thuiszorger. 'Ik vind het gewoon leuk om mensen te helpen', vertelt hij.

Ben (27) woont bovenin een liftloze flat, op de vijfde etage, dus je moet er wel even wat voor over hebben om zijn appartement te bereiken. Maar dan heb je ook wat. De geur van wierook omsluit de heavy metal wanddoeken en de fantasy posters. Bragi en Asha, respectievelijk een melkslang en een rattenslang liggen verdekt opgesteld te sluimeren in hun terraria, een derde terrarium is onbewoond. De boekenkast is gevuld met vooral fantasy-boeken en er zijn talloze CD's. Het is vol, maar geordend. En dat kan ook niet anders, want Ben werkt in de Thuiszorg. Zoals hij het huishouden bij anderen op orde brengt, doet hij dat ook voor zichzelf. 'Alhoewel ik na mijn werk niet altijd veel zin meer heb om ook nog eens thuis te stofzuigen', zegt hij, terwijl hij een kopje koffie inschenkt.

Welkom

Bij toeval rolde Ben in de Thuiszorg. 'Ik heb de hbo-lerarenopleiding Voorgezet Onderwijs gevolgd, richting Engels', vertelt hij. 'Twee jaar heb ik voor de klas gestaan. Ik ben er heel enthousiast aan begonnen, maar de werkdruk was hoog en de hele sfeer beviel niet. Dus ben ik er mee gestopt. De opleiding heb ik ook niet helemaal afgerond.' Toen hij drie maanden zonder werk zat, werd de toestand nijpend. 'Op dat moment wilde ik alles aanpakken en ik reageerde op alle advertenties waar je geen diploma voor nodig had. Uiteindelijk werd ik aangenomen voor een vakantiebaantje bij de Thuiszorg. En dat beviel zo goed dat ik er ben blijven hangen.' Hij heeft lol in z'n werk. 'Kijk, in het voortgezet onderwijs, zijn de leerlingen blij dat je ziek bent. Maar in de Thuiszorg ben je altijd van harte welkom.' Met twee cliënten per dag heeft Ben het best druk. 'Ik doe alles wat er te doen valt: stofzuigen, afwassen, wc schoonmaken, vloeren dweilen, de was doen, strijken, dat soort dingen. Er werken veel meer vrouwen dan mannen in de thuiszorg, maar ik vind het prima werk. Ik hou van mensen helpen, dat vind ik leuk.'

Praktisch

Toen Ben een jaar of zestien was, raakte hij geïnteresseerd in Schotland, in fantasy met elven en trollen, in rock en metal maar ook in folk en doedelzakmuziek. En in kilts. 'Ik hield wel van provoceren in die tijd. Dus kocht ik een kilt. Sommige associëren het met gothic, maar dat heb ik niet zo, ik ben meer geïnteresseerd in fantasy. Lord of the Rings, dat soort dingen', vertelt Ben. 'M'n eerste kilt was een Blackwatch kilt,

blauw met groen, zoals de Highland Guards die dragen. Nu heb ik er een stuk of vier, en er is nog eentje in de maak. Het is geen bevestiging meer. Het zit gewoon heel prettig en het is praktisch. Een kilt is lekker ruim, het draagt veel fijner dan een broek. De kilt die ik nu aan heb, vind ik de mooiste die ik heb.' De overige kleding is er met zorg bij gezocht. 'De kiel is een Jacobieten Shirt uit de tijd van de Jacobieten, de volgers van de koning Jacobus (1685-1750). De kniekousen heten kilthoses en hebben flashes, stukjes textiel aan de zijkant.' De bevestiging werd een gewoonte. 'Ik draag gewoon graag kilts. Het provocerende is verdwenen, ik ben een stuk rustiger geworden. Dat is ook wel goed, van altijd tegen alles aan trappen word je ook niet gelukkig. Ik lees graag. Ik ben vrij druk in mijn hoofd en stressgevoelig, dus dan is het lekker om af en toe even weg te duiken in een andere wereld.'

Darten

Tijdens een spelletje dart tijdens een cafébezoek bleek dat Ben talent had. 'Nu speel ik elke woensdagavond, in competitieverband. Het moet geen sport worden, het is gewoon een leuk, enigszins uit de hand gelopen spelletje. Ik ben geen Van Barneveld en ik zit er ook niet mee als ik een keer verlies, maar het gaat me altijd wel redelijk goed af. Dat zit hem in het concentratievermogen, en je hand-oogcoördinatie moet ook wel redelijk zijn natuurlijk. Ik doe het echt voor de lol en zal nooit superfanatiek worden.' Ooit scoorde hij heel hoog toen hij een kilt droeg. 'Sindsdien draag ik altijd een kilt bij het darten. Ook toen ik meedeed aan de Dutch Open, vorig jaar. Toen dacht iedereen meteen dat ik uit Schotland kwam en geen Nederlands sprak. Iemand maakte met een camera een foto onder mijn kilt en zei toen: o, hij heeft er echt niks onder! Toen ik in de lach schoot, besepte hij dat ik een Nederlander was. Ja, zo reageren mensen altijd, daar word je wel eens flauw van. Ik draag er alleen sokken en schoenen onder, verder niks. Daarom voelt het ook zo lekker vrij!'

Ook al bevalt het werk hem goed, Ben wil niet z'n hele leven in de thuiszorg blijven werken. 'Ik overweeg weer een studie te gaan volgen. Met havo en propedeuse heb ik een goed begin. Een opleiding in de zorg lijkt me wel een goed idee, ik zou wel iets met gehandicapten willen doen. Ik heb gewoon wel iets met mensen. Maar er is geen haast bij. Ik kijk gewoon rustig naar de mogelijkheden.'

BEN

De kilt

Traditioneel werd de kilt in de zestiende eeuw door mannen en jongens in de Schotse Hooglanden gedragen, maar sinds de negentiende eeuw ook in andere delen van Schotland en het Keltische taal- en cultuurgebied. Tegenwoordig wordt de kilt door (hoofdzakelijk Schotse) mannen gedragen bij bijzondere, folkloristische en officiële gelegenheden. Met name bij doedelzakspelers vormt de kilt een onderdeel van de traditionele kleding. De onderzoom moet zo'n één inch boven de grond hangen wanneer men (rechttop) geknield zit. De afgelopen jaren wordt de kilt steeds vaker als een modern, informeel kledingstuk beschouwd. Ook in de punk, alternatieve en gothic scene worden door sommige jongens kilts gedragen, vaak in combinatie met legerkistjes of hoge veterlaarzen, al dan niet met grote metalen gespen versierd.

Van origine behoort men onder de kilt geen ondergoed te dragen, maar juist weer wél indien men danst, of men sport, bijvoorbeeld bij de "Highland Games". Iedere Schotse clan heeft zijn eigen ruitpatroon, tartan genaamd. Er zijn meer dan driehonderd verschillende soorten tartans. Het dragen van een kilt was voor mannen in Engeland jarenlang verboden, tenzij men van Schotse komaf was.

Vóórop de kilt hoort een tasje te worden gedragen, de zogeheten sporran. Dit omdat een traditionele kilt geen zakken heeft. Ook zorgt een sporran ervoor dat de stof tussen de benen naar beneden zakt, om ongewenste inkijk te voorkomen. Verder hoort men officieel de sgian dubh te dragen, een kleine dolk die men in de kous steekt. Draagt men de kilt casual, dan horen de kousen afgestroopt te zijn. Draagt men de kilt echter bij een gala of andere gelegenheid, dan dienen de kousen opgetrokken te zijn. De kilt die voor dagelijks gebruik is bedoeld, is van wol en heeft een soort plissé-plooien opzij en achter, maar niet aan de voorkant.

Today a SmartKid tomorrow a doctor!

Alleen maar tienden op het rapport en toch de middelbare school niet kunnen afmaken. Dankzij de SmartKids Foundation studeert Elizabeth uit Ghana nu medicijnen en helpt ze andere kinderen hun droom waar te maken.

Steun ook talentvolle kinderen met het bereiken van hun doel.

www.smartkidsfoundation.nl

Bijdragen? giro 9474229

*Veel levens zijn een film waard...
...ook dat van jou!*

voor de mooiste
BIOGRAFILM

ook voor filmcadeau, webvideo en promo

Bureau voor Natuurlijke Zaken

www.bvnz.nl

0626-534403

FLUITEND langs RAMEN en DEUREN

Door een groot raam kun je alles buiten goed zien van de lente. En aan de zijkant heb ik een raam dat ook open kan, waardoor de voorjaarsgeluiden makkelijk binnen kunnen komen.

'Meneer de Krijger, joe-hoe!, hoorde ik ineens. 'Ik kom even naar de kier van uw raam, dan hoort u mij beter dan u mij ziet'. Het was een mevrouw met felrode lippen en ze vroeg. 'Heeft u misschien mijn man gezien?'

Ik dacht na. *'Ik geloof niet dat ik uw man ken',* zei ik.

'Het is een man uit duizenden die de huizen langs gaat om meters op te nemen'.

'Meters? Oh, van de standen'. Ik moest even uitvissen wat ze bedoelde.

'Ja precies die', bevestigde de vrouw. *'Ik ben trouwens Bo-Derek. Vroeger heette ik Jolanda, maar omdat zoveel mensen al Jolanda als naam hebben, heet ik nu Bo-Derek. Jo vond ik trouwens ook te kort'.*

Bo-Derek? - Ze praatte nog door over haar naam en haar man. Mooi. Jammer, ik had haar man niet gezien.

Een uur later stond er een man op de stoep. Dat moest hem zijn, want hij kwam de meterstanden opnemen. Ik vertelde hem dat zijn vrouw hem zocht.

'Jo maakt overuren voor ons samen', zei hij breed lachend. *'Zeg haar maar dat deze vogel straks in het café zit'.*

Fluitend vertrok hij naar de volgende meterstandopname.

Even later zag ik de vrouw met de rode lippen en de nieuwe naam weer langslopen. Ze zwaaide opgetogen. De lippen bewogen woorden. Of floot ze ze?

Ik zwaaide terug en hoorde mezelf ineens *'Ober!'* roepen. Maar ze was al weg.

Net dacht ik nog dat er door het raam een vogel floot. Ik floot terug. Hij floot weer. Wonderlijk. Was het wel een vogel? Ja en nee. Het leek de meterstandopnemer wel, of Bo-Derek misschien. Als een merel.

Tobe Krijger is zinnengever en beeldenschepper. Hij noteert zijn gedachten en ideeën graag in opschrijfboekjes, of liever nog achterop sigarendozen, op kassabonnen of rondom bierviltten. Daaruit maakt hij dan weer zijn verhalen en gedichten. ~Tobe's Blogsite: tobekrijger.wordpress.com / ~Tobe op twitter: [Twitter.com/tobekrijger](https://twitter.com/tobekrijger)

STEF en MARTINE

BROERTJE en ZUSJE

Wie zijn jullie?

Martine
en Stef.

Hoe oud zijn jullie?

Acht.
En ik ben zes!

Hoe lang kennen jullie elkaar al?

Zolang als we leven, ik bedoel zolang
als Stef leeft.
Al honderd jaar!

Spelen jullie wel eens samen?

Ja natuurlijk!
Jaaaaaaaah!

Wat spelen jullie dan?

Verstopperje of zo.
Pakkertje of dat Martine de draak is of
het paard en ik de ridder. En gisteren
hebben we samen met de barbiepoppen
gespeeld. Maar daar speel ik anders
nooit mee hoor.

Wat vind jij van Stef?

Hij is soms wel leuk.

Wat vind jij van Martine?

Martine is lief.
Stef is ook wel lief hoor, hij geeft mij
wel eens iets als ik daarom vraag.

En wat vind je stom van elkaar?

Dat hij me steeds plaagt.
Martine is de allerleukste van de
wereld. Maar soms ook wel irritant.
Als ik Martine plaag, gaat ze terug
plagen of slaan. Dat is niet zo leuk.

En kun je het dan toch niet laten om haar weer te plagen?

Nee.
Zijn lijf doet dat hoor, daar kan hij niks
aan doen. Of hij verveelt zich gewoon.

Zou je het fijner vinden om een zusje te hebben?

Een broertje is fijner want een zusje
krijst steeds. En meisjes willen stomme
spelletjes doen met de barbiepoppen.
Met mijn vriendin doe ik daar grappige
dingen mee, dan is het wel leuk. Ik hou
niet van dat tuttige meisjesgedoe. En ik
ben helemaal klaar met roze! Ik hou
meer van stoer. Ze doen bij meisjes
altijd roze en paars en dat vind ik niet
zo leuk.

En zou jij het leuker vinden om een broer te hebben?

Een zusje is fijner, want jongens spelen
steeds dat Superman echt is en dan
doen ze Superman na, kijk zo (raast
door de kamer). Dat vind ik irritant,
want daar hou ik niet zoveel van. Soms
wel hoor, maar niet de hele tijd.

Is één broertje en één zusje genoeg?

Ja, want anders moet pappa drie ijsjes
kopen bij het zwembad.
Ik vind het eigenlijk wel heel leuk dat
je dit allemaal gaat opschrijven.

Wat doen jullie graag samen?

Zwemmen, met pappa.
Jaaaaaaaah!

Wat nog meer?

Naar een vakantiepark gaan en van de
waterglijbaan glijden.
Dat wil ik ook! En gek doen, kijk zo
(stort zich op de bank).

Wat willen jullie later worden?

Tekenares.
Professor, om uitvindingen te doen.
Robots.
En ik ga ook voor de film spelen.
Als actrice.

Het **ALLEDAAGSE** Leven

Voorjaar, tijd om mijn winterbanden te vervuilen voor zomerbanden. Van die prozaïsche details waardoor ik nog steeds niet toe kom aan een carrière als ontdekkingsreiziger of kaperkapitein. Als kind keek ik op weg van school naar huis al uren naar de schepen die onder de brug doorvoeren en stelde me voor hoe interessant en meeslepend mijn leven zou zijn als ik pardoes naar beneden zou springen, op zo'n berg zand van een binnenvaartschip. Vaarwel banale alledaagsheid, het avontuur lokt!

Die morgen reed ik dus met mijn auto naar de garage, alhoewel ik liever in Timboektoe had gezeten om ontvoerd te worden door een knappe Touareg-rebel die me bij het kampvuur met zijn donkere ogen smeltend zou aankijken en... (voor het gemak vergat ik even het oorlogsgevoel, de armoede en honger, de zandvlooiën).

Bij het gebruikelijke bekertje koffie werd mijn dagdroom verbroken door het gesprek van een wat oudere, beschaafd gesoigneerde klant met twee garagemedewerkers. 'Als ik mijn vriend in Iran opbel, een professor, wordt midden in het gesprek ineens de verbinding overgenomen door iemand die van alles in het Arabisch zegt', vertelt de oudere heer. 'Vraag ik later aan mijn vriend hoe dat zit, dan zegt hij dat internationale telefoongesprekken altijd worden gecontroleerd. Stel je voor dat zoiets in Nederland zou gebeuren, dan leefden we toch echt in een gevangenis.'

De Iraans uitzierende garagemedewerker reageert laconiek: 'Oh, maar alle professoren in Iran zijn al lang het land uitgegooid, of gevlucht. Je houdt het daar niet uit. Alleen als ze geloven dat je onmisbaar bent om je kennis, dan kun je daar nog leven en werken.'

De heer verbaast zich nog verder. 'Mijn vriend is een ruimdenkende, liberale man, zo gek dat zijn kinderen dan zo radicaal zijn.' Ook hier heeft de garagemedewerker nuchter antwoord op. 'De jeugd daar heeft prima opleidingen genoten, maar een fatsoenlijke baan kunnen ze niet vinden. Die onvrede moet ergens heen.'

Hij neemt vriendelijk afscheid terwijl zijn collega nog even blijft staan. Nu de wereldproblemen zijn besproken, is het tijd voor een onderwerp dat dichterbij huis ligt. 'Ik zie je wel eens lopen met je vrouw en kinderen en dan denk ik: verdorie wat is dat toch een leuk stel, met heerlijke blagen', merkt de klant op. 'Ach ja, meiden', verzucht de medewerker onbestemd. Om er plotseling aan toe te voegen: 'De jongste heeft nu net haar arm uit het gips.'

'Vergeet niet dat je vrouw en kinderen er ook nog zijn, naast het werk', adviseert de klant vaderlijk. De garagemedewerker toont zich een moderne man. 'Nee hoor, op dinsdag heb ik altijd vrij overdag omdat ik dan 's avonds werk; dan ben ik er overdag voor de kinderen, heerlijk.'

De klant knikt goedkeurend en sluit de conversatie af met een schouderklopje: 'Geniet van het leven jongen.'

Op de terugweg probeer ik me te concentreren op de luxe van nieuwe zomerbanden. Wie het kleine niet eert, is het grote niet weert. Wat staat er ook alweer in dat inspiratieboekje dat ik onlangs kreeg? 'Saaie details horen bij het leven, maar let op dat je je leven er niet mee vult uit angst die dingen te doen die je écht wilt.'

Voorjaar. Zomerbanden, grote schoonmaak en een nieuw prioriteitenlijstje. Het avontuur en de ontdekkingen liggen om de hoek.

Mathilde van Hulzen

WAS

Naast de wasmachine stond een droger, maar als het even kon hing ze de schone was buiten aan de lijn. De frisse buitenlucht gaf net dat beetje extra aan kleding en beddengoed en bovendien was zo'n wasdroger maar een stroomvreter.

Ik herinner me de dagen waarop buien werden voorspeld. De oude droogmolen piepte en kraakte als de wind haar een zetje gaf. Het klonk vertrouwd. En zij had, bij alles wat ze deed, een schuin oog naar het raam gericht.

"Als het gaat regenen moet je het even laten weten," was een veelgehoorde uitspraak. En het ging wel eens regenen.

Alles legde ze neer. Het vuur ging laag, de stofdoek aan de kant en eventueel bezoek moest zichzelf maar vermaken. Of meehelpen, natuurlijk. De eerste druppel deed haar rennen en vliegen, met een lege wasmand, naar buiten. Daar werd de reeds droge was zo goed mogelijk gescheiden van wat nog te vochtig was om in de kast te leggen. Twijfelgevalletjes waren er nauwelijks. "Die strijk ik wel droog," zei ze regelmatig als ik haar een klam kledingstuk voorhield.

Binnen no time stond ze weer te koken of poetsen, tevreden, want optimaal gebruik gemaakt van het mooie weer. Een enkele keer ging het mis, dan barstte de hemel open en was er geen redden aan. Dan was haar hele dag verpest.

***

Een andere generatie, een andere cultuur. We zitten aan de koffie, zij met haar rug naar het raam. Ik zie hoe de schone was vrolijk wappert aan de lange lijn in de achtertuin, een blauwe lucht met veel wolken en af en toe een zonnetje. En dan, plotseling, druppels.

"Het regent!" roep ik verschrikt.

Ze kijkt achter zich - "Ja, ik zie het." - en neemt nog een slok van haar koffie.

"Moet je de was niet even binnenhalen?" vraag ik verbaasd.

"Ach, als het straks niet meer regent droogt die wel weer op."

Ze voorziet me van een tweede kop koffie, terwijl de motregen omslaat in een hoosbui. Even denk ik alsnog paniek te ontwaren. Eerst een zucht, dan een snelle pas naar de buitendeur. Ik loop haar achterna, denkend aan hoe ik vroeger heel wat bijna-droge kledingstukken van de doorweektheid heb weten te redden.

Ze pakt enkel de lege wasmand die achterin de tuin staat en rent met het ding naar binnen. "Zo," zegt ze. "Die staat nu tenminste droog."

Janneke Pelle werkt in zorg en horeca, is koorpianiste, recenseert theatervoorstellingen en geeft elke week Nederlandse les aan een inburgerende leeftijdgenote. Bovenal houdt ze van mensen en hun verhalen. Hierover schrijft ze op <http://weblog.theefiets.nl>.

Voorjaar in de straat
Het gras ruikt indringend groen
Ongemerkt geluk

127

Thisj Mosterman is fotograaf in wording. Hij wil de dingen graag op een andere manier laten zien: zoals ze ook zijn, maar in de regel nooit worden bekeken.

de **RODE** **WANTEN**

Het was woensdagmiddag. Ik speelde met buurkinderen buiten in het kleine speeltuintje bij het woonerf. Ik droeg een warme jas, een wollen muts en de zelfgebreide, rode wanten die ik vorige week, op m'n zesde verjaardag, van m'n oma had gekregen. Het was koud, de gelige lucht beloofde sneeuw, maar dat besepte ik niet. Ik had het te druk met het bouwen van een hut. Samen met de buurkinderen legde ik kleden over het klimrek en karton op de koude ondergrond. Het ging allemaal wat lastig met die nieuwe wanten die weinig grip op gladde materialen boden, maar ik weigerde ze uit te doen. Het waren nieuwe wanten; stel je voor dat ik ze kwijt raakte.

'Ik was de moeder, en jij was de hond', commandeerde ik het buurjongetje. 'Woef woef', beaamde de zojuist ontstane viervoeter. Hij kroop op handen en voeten uit de hut. 'Af, Rakker! In de mand!' riep ik. De hond keerde met de staart tussen de poten terug. Ik keek naar buiten en riep naar een ander buurjongetje: 'Jij was de jager! Jij ging de wolf die oma op wou eten doodschieten.' 'Jaaaa!', riep de jongen. Hij pakte een tak en ging er pief-paf-poefend vandoor. 'En ik?', vroeg een buurmeisje. 'Jij was de deftige dame die op visite kwam', antwoordde ik en ik schonk een denkbeeldig kopje thee in. Ik lachte tevreden. Ik wist wat ik wilde, was zelfverzekerd en had de wereld en de buurkinderen in de hand. Alles in mijn omgeving was duidelijk. Mijn vader werkte voor de centjes, mijn moeder zette 's avonds het eten op tafel, en op school ging het goed. En op woensdagmiddag speelde ik graag buiten, zelfs als het koud was.

Door het spelen vergaten we de tijd. Het werd later, de zon ging onder en de lantaarnpalen wierpen met hun oranje licht een spookachtig licht over het speeltuintje. Om een uur of vijf drong het tot mij door dat er iets veranderd was. Ik blikte vanuit de hut om me heen. De donkere schaduwen achter de glijbaan, het dreigende gepiep van de onbemande schommels en de verre donkerblauwe einder met de naakte zwartzwiepende takken van de kale winterbomen maakten me onrustig. 'We gaan naar huis!' riep ik naar de andere kinderen. In de halve duisternis, haastig op weg naar m'n warme, lichte huis, keek ik terloops naar m'n handen. Ik schrok. De nieuwe rode wanten waren bruin geworden! Hoe kon dat? Harder liep ik, sneller door de schaars verlichte straat. Ik wilde naar m'n moeder, vragen hoe het kon dat m'n wanten plotseling van kleur waren veranderd. Hijgend deed ik de achterdeur open. 'Mam, mam, kijk!' Ik wees naar mijn handen. Tot m'n verbazing waren de wanten weer rood. Ik was nog maar zes, een klein meisje, en ik wist niet dat kleuren kunnen veranderen onder invloed van verschillende soorten licht.

Ook je eigen pagina in TREF?

Stuur of mail je kant en klare A4'tje inclusief foto's/illustraties naar TREF Magazine, Aureliavliinder 58, 8016 HC Zwolle, info@TREFmagazine.nl. De indrukwekkendste bijdrage wordt geplaatst.

BUITEN het VERWACHTINGSPATROON

Hij heeft de namen van een stervoetballer. Ook wel de looks. Voetballen doet hij ook. Niet onverdienstelijk trouwens. Hij is de jongste van drie kinderen. Drie jongens. Allemaal geadopteerd door hetzelfde gezin. Fijn dat ze als jongens bij elkaar konden blijven. Hiermee hadden de adoptieouders hen een goede dienst bewezen. Dit moesten ze dan ook jarenlang aanhoren. Als tegenprestatie verlangden de adoptieouders onvoorwaardelijke gehoorzaamheid. Van jongs af aan kregen de jongens ingeprint dat ze dankbaar moesten zijn. Immers als ze in hun eigen land waren gebleven dan....

Als ze in hun eigen land waren gebleven dan... hadden ze niet kunnen studeren. De adoptieouders waren financieel niet onbemiddeld. Twee hoog opgeleide mensen die carrière hadden gemaakt. Als vanzelfsprekend werd aangenomen dat ook de kinderen zouden gaan studeren. Immers als ze in hun eigen land waren gebleven dan....

De oudste twee jongens volgden het door de adoptieouders uitgestippelde traject. Modelkinderen! Kinderen om over te praten op feestjes en partijen. Kinderen in de juiste kleding met de juiste haardracht en de juiste manieren. Ik krijg een foto te zien met daarop de drie jongens. Inderdaad een keurig gezinnetje maar....

Kind drie paste niet in het plaatje. Kon niet passen of wilde niet passen, ik weet het niet. In plaats van met zijn hoofd werken wilde hij met zijn handen werken. Dit was onbespreekbaar binnen het gezin. Hoe kon het kind zo ondankbaar zijn? Kind nummer drie werd doodgezwegen tijdens feestjes en partijtjes. Kind nummer drie ging blowen en spijbelen. De VWO leerling werd een spijbelende MBO leerling. De leerplichtambtenaar werd ingeschakeld. Niets hielp. Toen de dankbaarheid erin geslagen werd knapte er iets bij kind nummer drie. Hij liep weg. Alles was beter dan thuis.

Ik hoor zijn verhaal aan. Kind nummer drie. Kind nummer zoveel. Ieder kind uniek. Ieder kind zijn of haar eigen verhaal.

Heel even denk ik bij mezelf "Als dit kind in zijn eigen land was gebleven dan....?" Het antwoord heb ik niet. Daar op straat of hier op straat...

*Jenny Kamps is manager bij de stichting BYou,
een inloopcentrum voor zwerfjongeren.*

Zelfs een **BREEKIJZER**

trekt **KROM**

Ze zijn gek op elkaar, Anika (27) en Eduward (43), dat kun je zo zien. Ze zitten naast elkaar op de bank in het kleine appartementje waar Anika begeleid woont. Eduward, die eigenlijk bij zijn vader woont, is er altijd te vinden. 'We horen gewoon bij elkaar', verklaren ze. 'Voor altijd.'

Om hen heen is van alles te zien. Een rattenkooi waarin een blonde rat genoeglijk ligt te knorren, allemaal boeken, beeldjes en kussens. 'Ik heb twee hobby's', zegt Anika. 'Kookboeken en Winnie de Poeh. Het is hier eigenlijk te klein voor al m'n spullen. We willen graag een tweepersoonsappartement of een huis en dan gaan we trouwen. Eduward heeft me afgelopen woensdag gevraagd. Of eigenlijk heb ik hem gevraagd.' Ze laat haar ring zien. 'We zijn sinds 5 mei 2005 bij elkaar', vertelt Eduward. 'Binnen een jaar hadden we zoiets van: wij horen bij elkaar, we willen gewoon altijd samen blijven. Sinds die tijd zijn wel al bezig om een huis te krijgen. Maar het duurt lang. Het is moeilijk voor verstandelijk gehandicapten, net of wij niet verliefd kunnen worden.' Hij draait peinzend een shaggie en Anika steekt een sigaret op.

En zo begon het

'We kennen elkaar al heel lang', vertelt Anika. 'Vroeger woonden we in dezelfde straat. Zijn moeder was een soort oma van ons.' 'Ja, maar toen Anika zeven jaar was, was ik al getrouwd', zegt Eduward. 'Mijn ex-vrouw had twee kinderen van haar ex, en we hebben samen ook nog twee kinderen gekregen. Op een gegeven moment overleed mijn stiefdochter op twaalfjarige leeftijd aan taaislijmziekte. Daarna is ons huwelijk bergafwaarts gegaan.' 'Zullen we straks even naar het kerkhof gaan om bij haar te kijken?' vraagt Anika hem tussendoor. 'Dat is goed', zegt hij. 'Zo zijn wij', legt Anika uit. 'Heel impulsief.' 'We hebben elkaar zeven jaar geleden op het bevrijdingsfestival weer ontmoet', vertelt Eduward. 'Ik zag een bekende jas', zegt Anika. 'Ik dacht heel hard: draai je eens om, laat eens zien of jij het bent. En alsof hij me hoorde draaide hij zich om. En hij was het. Toen ben ik achter hem geslopen. Ik deed mijn handen voor zijn ogen en vroeg: "wie ben ik?"' 'Ik herkende haar stem', zegt Eduward. 'Ik draaide me om en gaf haar een knuffel. En zo begon het.'

Poëzie

'Eduward is een dichter', vertelt Anika. 'Hij schudt de gedichten zo uit zijn mouw.' 'Hé, lieve schat, je bent mijn engeltje en hoe komt dat? We wouden overgaan en er kwam een auto aan. Doordat jij hem zag, ben ik niet gegaan' declameert Eduward. 'Anika heeft me een keer het leven gered. We wilden een keer oversteken in het donker, en ineens kwam er een of andere Nissan Patrol zonder lichten aan. Ik ben nachtblind, ik zag 'm niet. Ik hoorde wel wat, maar ik kon niet plaatsen waar hij vandaan kwam. En toen trok Anika mij ineens terug, en kwam hij voorbij scheuren. Vandaar: mijn engeltje.'

Altijd werk

Anika werkt drie dagen per week bij een organisatie die activiteiten voor mensen ontwikkelt die extra begeleiding nodig hebben op het gebied van arbeid. 'Ik heb eigenlijk een opleiding tot telefoniste/receptioniste gedaan', vertelt ze. 'Ik heb dat werk ook wel gedaan, maar ze vonden dat ik te vaak ziek was. Ik heb astma en mijn weerstand is niet goed. In het begin van het jaar heb ik vaak een dubbele longontsteking.' Vroeger was Eduward metaalbewerker en spunter. Maar drie jaar geleden kreeg hij ontslag. 'Sinds kort weet ik dat ik PDD NOS heb en autistisch ben', legt hij uit. 'Daarom ging het ook mis op mijn werk. De baas zei: dit en dit moet je zo en zo doen, en dan zei ik ja, maar ondertussen snapte ik er niks van. Vroeger dacht ik altijd dat het door mijn ouders kwam, dat die me niks geleerd hadden, maar nu weet ik dat het door de PDD NOS komt. Ik heb een cursus gevolgd bij een psycholoog om het anders aan te pakken. Nu werk ik voor een uitzendbureau bij verschillende bedrijven op oproepbasis. Soms moet ik profielen zagen en boren, soms ben ik heftruckchauffeur, soms moet ik weer wat anders doen. Ik heb altijd wel werk.' Anika merkt niks van het autistische in hun relatie. 'Eén woord van mij is voor hem een half boek. Hij begrijpt meteen wat ik bedoel, en nog veel meer daar omheen. Mijn moeder zei ooit: "jullie liefde is..." hoe zei ze het ook alweer?' "'Jullie liefde is zo groot, zelfs een breekiijzer tussen jullie trekt krom'", vult Eduward aan.

Beperkt?

Eduward heeft dus PDD NOS, maar waarom woont Anika beschermd? 'Ik hoor vaak dat mensen niet aan mij kunnen zien en horen dat ik verstandelijk beperkt ben', zegt ze. 'Anika heeft een IQ van 51', legt Eduward uit. 'Ik weet niet precies hoe dat komt', zegt Anika. 'Ik was een couveusekindje. Ik was net zo zwaar als één pond suiker. Vroeger was ik er kwaad om dat het zo gelopen is, maar nu niet meer.' 'Als het niet was geweest zoals het is geweest, dan was ik jou niet tegengekomen, en dan hadden we hier nu niet gezeten', verklaart Eduward.

Een baby

'Als we getrouwd zijn, willen we graag een kind', vertelt Anika. 'Kijk, dit is onze Anita!' In een dekentje gewikkeld, ligt een levensechte baby pop. 'Die hebben we in Valkenburg gekocht', vertelt Eduward. 'Ook weer een impulsieve actie: we wilden met de auto op vakantie naar Frankrijk of Spanje, maar we zijn in Valkenburg blijven steken. Daar zag Anika

ANIKA en EDUWARD

deze pop en ze was er meteen helemaal verliefd op. Dus die hebben we toen gekocht.' 'Ik zou heel graag kinderen willen, maar ze denken dat ik er niet goed voor kan zorgen. Maar ik heb Eduward toch ook nog? Die heeft altijd voor kinderen gezorgd', zegt Anika. 'Ik heb een draagzak, een wieg, een kinderwagen en een kledingkast voor haar. Ik heb zelfs samen met mijn moeder een geboortebok ingevuld. Ik zat ooit met Anita in het park en toen vroeg een man hoe oud ze was en hoe ze heette. Hij zag niet dat ze niet echt was.' 'We zouden wel een leuke familie worden als we kinderen krijgen', mijsmert Eduward. 'Ons kindje zou dan tegelijk het zusje/broertje en oomzegger van mijn stiefzoon worden. Die is namelijk getrouwd met de zus van Anika. Hij heeft een kind en de tweede is onderweg. Dus ik ben ook al grootvader.'

Anika en Eduward hebben hun toekomst al uitgestippeld. 'We hebben nooit ruzie en we horen echt bij elkaar. We zijn sinds 05-05-2005 bij elkaar, en we willen op 07-07-2014 trouwen. Wat er ook gebeurt.' Eduward heeft nog een dichterlijke toefig, van Toon Hermans:

**Je hebt iemand nodig
stil en oprecht
die als het er op aankomt,
voor je bidt en vecht
Pas als die iemand
met je lacht en grient,
dan pas kan je zeggen...
"Ik heb een vriend"**

Het **BOEIENDE** bestaan van een **TUIMELPOPPETJE**

Een tuimelpoppetje. Zo omschrijft Andrea (51) zichzelf. Al wordt er tegen haar geduwd, al wordt ze omver geschopt: altijd blijft ze overeind. Haar levenspad slingert van de ene naar de andere kant, het is een zoektocht naar zichzelf, met vele avonturen en ontdekkingen. Dit is haar verhaal.

Dat kan jij niet, daar ben jij te klein voor." Met dat motto groeide ik als jongste van vier dochters op. En niemand schonk enige aandacht aan mij; wat ik deed was niet interessant. Gevolg was dat ik mijn eigen gang ging. Ik wilde niets uit handen geven en alles zelf kunnen. Als kind voelde ik me heel erg alleen, ik had weinig verbinding met anderen, voelde me er niet bij horen. Ook niet bij mijn familie. Mijn moeder was veel ziek, en als ze niet ziek was zorgde ze voor haar eigen moeder. Mijn zussen hadden hun eigen leven. Mijn vader had z'n werk. Van mijn lagere schooltijd herinner ik me niet veel. Daarna had ik maar één doel: zo snel mogelijk het ouderlijk huis uit. Ik ging naar het gymnasium en was vast van plan om nooit te blijven zitten, want dan moest ik nog langer blijven. Ik was een bètapersoon, leren ging me makkelijk af. Ik was een stille,

verlegen puber. Soms vraag ik me af waarom ik niet wat meer rebels was, dan was het misschien anders gelopen in mijn leven. Maar het was zoals het was. Toen ik 18 was kreeg ik m'n diploma.'

Iedereen is uniek

'Na het gymnasium ging ik naar Israel. Daar ben ik erg veranderd. Mensen bleken mij ineens aardig te vinden om wie ik was, niet omdat ik de dochter of de zus of de klasgenoot was van. Het besef dat iedereen is, gaf me het eerste zetje om mezelf te worden. Ik had een Israëlitisch vriendje, maar helaas moest ik terug naar Nederland, ik zou gaan studeren in Groningen. Ik ging wel naar Groningen, maar ik ging niet studeren. Ik deed niks. Onder druk van mijn moeder - "je bent veel te slim om niet verder te leren"- deed ik een beroepskeuzetest

bij een psycholoog. Op zijn advies ben ik toen een laboratoriumopleiding gaan volgen. Dat heb ik drieëneenhalf jaar volgehouden. Bij de stage voelde ik me echter zo ongelukkig en zo niet thuis in het vak, dat ik ermee gestopt ben. Ik werd werkloos, deed af en toe wat via een uitzendbureau en kreeg een vriendje. We gingen samenwonen en ik ben zelfs even met hem getrouwd geweest. Maar dat heeft maar even geduurd. Een tijdje later meldde ik me aan bij een Fortgroep: Feministische Oefengroep Radicale Therapie. Ik dacht dat ik dat nodig had, want ik kon absoluut mijn draai niet vinden.'

Informatica

'Mijn begeleidster Eva bij de Fortgroep werd mijn partner. Ik kon goed met haar praten. Zij was de eerste met wie ik vrijuit over mijn leven praatte. Dat was in de zomer van 1986, op het strand van Vlieland, we hadden een fles wijn buitgemaakt om de kou te verdrijven. Ik vertelde dat ik zoekende was, ik wilde eigenlijk wel een baan, maar ik wist niet wat. Ze vond informatica wel goed bij mij passen. Ik vond dat in eerste instantie maar niks, maar later ben ik aan het idee gaan wennen. Ik solliciteerde op een opleiding computerprogrammeur met baan bij de KLM en werd samen met negen anderen uit duizend sollicitanten gekozen. Na acht jaar Groningen verhuisde ik naar Amsterdam. In het begin was het moeilijk. Een kortstondige relatie in Groningen had de verhuizing niet overleefd, eigenlijk had ik alle schepen achter me verbrand. Ook had ik weinig tot geen contact met mijn familie. Ik dacht: oeps! Nu woon ik hier met 700.000 mensen en ik ken er geen een van. Ik voelde me ongelofelijk alleen en eenzaam. Maar bij het afscheid in Groningen had iemand gezegd dat het me nooit zou lukken, en juist die opmerking heeft me doen doorzetten. Om een kennissenkring op te bouwen ging ik op een vrouwenschaakclub. Ondertussen sloegen opleiding en werk aan. Ik leerde assembler, dat kent bijna niemand meer: je zit als het ware op machineniveau te vertellen wat de machine moet doen. Het was heel arbeidsintensief, maar als het werkte, was het ook goed, daar kon niets tegen op. Zo maakten we reserverings-systemen voor luchtvrachten. Ik vond het leuk: Eva had gelijk gekregen. Eigenlijk zou ik haar dat nog eens een keer moeten vertellen misschien. We waren al vrij snel na Vlieland uit elkaar gegaan.'

Elke keer een ander mens

'Op de schaakclub had ik een kortstondige relatie gehad met Effie, die eigenlijk Evelien heette. We groeiden uit elkaar, maar later kwam ik haar weer tegen. Ze vertelde dat ze eigenlijk transgenderist was: een man in een vrouwenlichaam. Ze had besloten om zich om te laten bouwen en ik heb dat hele proces van dichtbij meegemaakt. Dat was een zeer vreemde gewaarwording. Ik was verliefd geworden op een vrouw, maar elke keer als ze weer kwam was ze een stukje meer man. Elke keer was ze een ander mens. Uiteindelijk wilde ze als man wel een relatie met mij. Maar dat liep op een gegeven moment mis. Als vrienden ging het goed, maar als partners konden we het niet bolwerken. Ze/hij is nu gelukkig getrouwd.'

Verloren zekerheid

Ondertussen werkte ik alweer jaren bij de KLM en ik woonde in de Bijlmer. Daar heb ik van dichtbij de Bijlmerramp meegemaakt. Het was op een zondag 4 oktober 1992 en ik zat worteltjestaart te eten, toen ik opeens een vliegtuig schandelijk laag hoorde overkomen. Zo laag, dat het rolgordijn in mijn slaapkamer helemaal naar binnen bolde. Schandalig vond ik dat. Toen bonsde mijn buurvrouw op mijn deur om te vertellen dat er een vliegtuig was neergestort. We liepen naar de andere kant van de flat en vijfhonderd meter verderop was het een

complete vuurzee. Mijn buurvrouw was in paniek omdat haar zoon die dag zou landen. We konden niet bellen omdat alle lijnen overbelast waren en pakten daarom de auto naar haar zus in Muiden. Daar kwamen we erachter dat de zoon gewoon thuis bij z'n vriendin zat. Later die avond wilden we terug naar huis, maar de hele Bijlmer was afgesloten, we mochten er niet meer in. Toen ik helemaal totaal van slag bij een agent in tranen uitbarstte, mochten we toch door. Ik wilde naar huis, naar mijn katten. Ik was gewoon in shock. Die nacht heb ik helemaal overstuur half wakend half slapend doorgebracht. Ik droomde van mensen die me belden en 's morgens wist ik niet meer wat echt en niet echt gebeurd was. Op m'n werk kwam de grote baas die ik normaliter nooit zag checken of het goed met me was. Dat vond ik heel ontroerend. De Bijlmerramp heeft grote impact op me gehad. Er was een zekerheid weggenomen. Zes weken na de ramp ben ik naar het centrum van Amsterdam verhuisd.'

Voor mezelf

'Het werk bij de KLM had ik op een gegeven moment wel gezien. Ik had nog een tijdje op een andere afdeling gewerkt, maar daar kon ik niet aarden. Daarna heb ik een jaar als praktijkbegeleider mensen leren programmeren, maar dat beviel ook niet echt. Het waren mensen die een carrièrechange ondergingen, hun leven omgooiden. Omscholers, nieuwkomers en zo. En zij namen een karrenvracht aan persoonlijke shit mee, terwijl ik gewoon les wilde geven. De lesstof zelf vond ik leuk. Ze moesten vertrouwd worden met het idee dat je een computer echt alles moet vertellen. Ik liet ze dan een stroomdiagram maken van wat voor opdrachten je stapsgewijs nodig hebt om iedereen van koffie te voorzien. En dat ging dan als volgt: vraag of iemand koffie moet; draai dop thermoskan los; schenk koffie in; doe er desgewenst melk bij; doe er desgewenst suiker bij. Vraag de volgende of hij koffie moet, draai dop thermoskan los... wat is er misgegaan? De opdracht "draai de dop van de thermoskan weer dicht" mist in het vorige rijtje. Die computer moet dus echt alles weten. Als je ergens ook maar een heel klein facetje vergeet, gaat het mis. Dit was een leuke manier om dat goed duidelijk te maken. Maar goed, ik heb één groep lesgegeven en toen ben ik bij het softwarebedrijf Origin gaan werken. Dat beviel ook niet echt. Op een gegeven moment ben ik weer bij de KLM gaan werken, maar dat werd een ramp. Bazen waren managers geworden; die nieuwe stijl van werken was niet mijn stijl. Ik kreeg ruzie en uiteindelijk hebben ze me via de rechter ontslagen. In 2007 ben ik voor mezelf begonnen. Eerst als ICT'er, maar dat verdiende voor geen meter. Voor mijn gevoel torste ik de gehele kredietcrisis op mijn schouders. Dus toen heb ik me om laten scholen. Ik ben nu gediplomeerd boekhouder en salarisadministrateur en binnenkort ook belastingconsulent. Ik heb inmiddels meer dan vijftig klanten.'

De eindigheid

'Door het gedoe met de transgenderist was ik ondertussen weer geïnteresseerd geraakt in mannen. Bovendien naderde ik de veertig, en wilde ik nog wel een gezin gaan stichten. Via een advertentie leerde ik Jaap kennen. We waren al snel getrouwd, maar er kwamen geen kinderen. Na twee jaar zijn we gestopt met proberen, ik was veertig en ik vond mezelf te oud. Het huwelijk ging ook niet meer naar wens en op een gegeven moment zijn we na een proefscheiding uit elkaar gegaan. En toen overleed mijn oudste zus aan een hersentumor. Dat was een keerpunt. Vanaf dat moment ben ik gaan leven volgens het principe dat ik alles wat ik nog wilde gaan doen, meteen moest doen. Ik was geconfronteerd met de eindigheid. Alles houdt een keer op. Misschien werd ik ook maar 51, dus moest ik opschieten. En als je zo in het leven staat, lopen de

dingen niet zo lekker en wordt alles zwaarder. Misschien dat het mede daarom ook wel mis ging bij de KLM. Maar uiteindelijk leidt alles wel ergens toe.'

Verklooiën

'Ik ben nu heel tevreden met mijn eigen bedrijf en mijn huidige bestaan. Op zich hoef ik niet meer zoveel van mezelf en dat maakt me veel gelukkiger. Ik ben niet gelovig, maar ik denk dat iedereen wel een doel heeft op deze wereld. Je wordt om een reden geboren op de plek en in het gezin waarin je bent geboren. Misschien moet je nog iets uit een vorig leven afmaken. Ik geloof wel in reïncarnatie. Het alternatief is dat we ons leven leven en dat het dat dan is. Soms ben ik ook wel heel erg bang dat dat waar is. Geen reïncarnatie, geen hemel, niks. Dan is het wel extra jammer als je leven niet leuk is. Misschien speelt religie daarom wel zo'n grote rol in de wereld: het geeft de illusie dat er na het leven nog iets anders is, dat het na de aardse dood niet ophoudt. Iedereen loopt volgens

mij een groot deel van z'n leven te verklooiën. Ik ook. Ik had me eerder van m'n familie, vooral van m'n moeder los moeten maken. Maar het lukte me niet, ik had niet de moed om op te staan en te zeggen dat ik m'n eigen gang wilde gaan. Ik kwam pas los toen ze overleed. Wie weet hoe het anders was gelopen? Misschien was ik wel gaan studeren en was ik academicus in Groningen geworden. Ik had me vast wel in die wereld thuis gevoeld. Als onderzoeker, als ontdekker van nieuwe kennis. Maar zoals het nu is, is het ook goed.'

'Ik ben blij met het leven. Ik ben bang voor de dood dan een aantal jaren geleden. Bang dat het op gaat houden nu het eindelijk leuk is. Ik doe mijn werk, ik volg de studie tot belastingconsulent, ik bridge heel veel, ik geniet van Amsterdam. En ik ben niet afhankelijk van anderen om gelukkig te zijn. Als ik nu terug kijk op mijn leven, zie ik mij zelf als een tuimelpoppetje. Men kan tegen me duwen, men kan me proberen omver te schoppen, maar ik blijf uiteindelijk altijd overeind staan. Eigenlijk ben ik best trots op mezelf!'

FIETSEN met een **HALF** stuur

Als je voor het eerst bij Charlotte (78) thuis komt, zou je makkelijk kunnen geloven dat er een echtpaar woont, in plaats van alleen Charlotte. Zeventien jaar geleden verloor ze haar man aan kanker. Maar zijn stoel staat er nog, net als toen, op de prominente plek bij het raam, naast de telefoon. Een groot assortiment aan gereedschap hangt nog als vanouds in de schuur en de bankschroef is zo te gebruiken. Het is alsof hij zo weer kan binnen wandelen.

‘Het was moeilijk toen hij net overleden was’, vertelt Charlotte. ‘Op bepaalde momenten kon ik me zo ongelofelijk verloren en eenzaam voelen. Als ik na het winkelen alleen ging eten in de stad. Als mijn auto het in the middle of nowhere liet afweten. Op verjaardagen van familie. Soms had ik het wezenloze gevoel dat ik helemaal terug bij af was: dat ongetrouwde, onzekere meisje dat nog helemaal moest beginnen. Vooral tussen de mensen voelde ik me eenzaam. Thuis niet. Thuis voelde ik hem nog overal om mij heen. Het is niet zo dat ik een zweverig type ben dat met geesten spreekt of zoiets, nee, ik sta juist om mijn nuchterheid en logica bekend. Mijn man was dood en dat heb ik gewoon geaccepteerd. Maar thuis voelde ik nog zijn vertrouwde aanwezigheid. Daar voelde ik me het meest op m’n gemak.’

De droom

Het was echter geen sinecure om alleen verder te moeten. ‘Hoe het voelt om als weduwe door het leven te moeten, kan ik het best verwoorden aan de hand van een droom, die ik een half jaar na zijn overlijden had’, vertelt Charlotte. ‘Ik droomde dat ik ergens met de auto heen moest waar de weg was opgebroken. Ik parkeerde en ging boodschappen doen. Toen ik terug bij de auto kwam, hadden de stratenmakers er allemaal stapels stenen omheen gezet, zodat ik niet weg kon. Ik sprak de voorman erop aan. Die beaamde dat dat inderdaad zo niet kon en hij zei dat hij opdracht zou geven om die stenen te verwijderen. Ik zei dat het niet direct hoefde, want ik zou de fiets wel pakken. Dus ik pakte de fiets. Die bleek echter

maar een half stuur te hebben! En het is heel moeilijk fietsen met een half stuur. Je bent niet in evenwicht, je kunt geen kant op. En zo voelt het dus, om alleen verder te moeten. Fietsen met een half stuur.’ Charlotte lacht. ‘Het stuur is nooit compleet geworden in de loop der jaren, maar ik heb er wel mee leren fietsen.’

Gemis

Inmiddels heeft Charlotte allang weer haar draai gevonden. ‘Je moet verder. En op een gegeven moment ontdek je dat dat ook lukt. Dat je niet meer constant aan hem denkt. Ik heb de draad weer opgepakt, maar het blijft een gemis. Even samen een kopje koffie drinken, de dag doornemen, de perikelen van de kinderen bespreken. Vooral de gedeelde verantwoordelijkheid mis ik. Ik moet nu altijd alleen beslissen of de buitenboel geschilderd moet worden en of ik aandelen zal verkopen. Dat soort dingen.’ En het klankbord is weg. ‘Ooit wilde ik na een middag hard in de tuin werken onder de douche stappen toen de telefoon ging. Het was een vaag bevriende weduwnaar. En terwijl ik daar half bloot aan de telefoon stond, met de takjes in mijn haar, de modder aan de knieën en het zand onder de nagels, drong het langzaam tot mij door dat hij mij in vage bewoordingen eigenlijk een soortement van aanzoek deed. Ik wimpelde hem vriendelijk af want ik had en heb totaal geen behoefte aan een nieuwe partner. En het eerste wat ik wilde doen toen ik opgehangen had, was het aan mijn man vertellen. Dat zijn nog steeds van die momenten dat je hem het meest mist. Samen om iets lachen, samen om iets huilen, het samen eens zijn.’

Charlotte is blij met wat ze gehad heeft en hoe het gegaan is. ‘Laatst was ik met mijn schoonzusje bij mijn zwager die met de ziekte van Alzheimer zit weg te kwijnen in een verpleeghuis. En dan ben ik toch wel heel blij dat dat mijn man en mij bespaard is gebleven. Wij hielden van elkaar en ik heb hem overleefd, zodat ik tot het laatst goed voor hem heb kunnen zorgen. Ik denk dat het zo heeft moeten zijn.’

CHARLOTTE

PROBLEEM?

Leg 't voor aan

SECRETIA

mail: info@TREFmagazine.nl
o.v.v.: 'Probleem voor Secretia'

Lieve Secretia,

Mijn broer Jan is mijns inziens al jaren aan het wegzakken in het moeras der sleur. Hij is nu twintig jaar boekhouder bij hetzelfde, kleine bedrijf, gaat al twintig jaar lang op dezelfde tijdstippen met de trein van en naar z'n werk, hij drinkt elke vrijdag na het werk met een collega twee biertjes in hetzelfde café, hij maakt elke zaterdag zijn auto en zijn flat schoon en elke zondag gaat hij naar onze ouders. De rest van de tijd ligt hij te snurken voor de tv.

Het is niet dat ik het echt erg vind of zo, maar hij lijkt zo in slaap gesukkeld en ik wil hem heel graag wakker schudden. Kijk, dan kan hij wat mij betreft precies zo blijven leven als hij doet, maar dan is het een bewuste keuze en dat leeft veel lekkerder volgens mij. Maar toch schroom ik enigszins om er over te beginnen. Wat zal ik doen?

Alvast hartelijk dank voor uw reactie.

Harm Swarteman

Beste Harm,

Met dit soort dingen moet je voorzichtig zijn. Voor veel mensen is het erg confronterend om hun eigen sleur onder ogen te komen. En wie weet is het geen sleur, maar een behoefte. Behoeftes aan hokjesdenken, vastigheid en rechthoekigheid, omdat dat zo heerlijk structuur- en rustgevend is in deze ongelofelijk turbulente wereld.

Je zou hem gewoon eens onbevooroordeeld kunnen vragen of hij gelukkig is. Wie weet wat je te horen krijgt. Misschien is het inderdaad een bewuste keuze geweest. Je ziet bijvoorbeeld bij mensen die erg druk in hun hoofd zijn, dat ze hun leven graag zo gestructureerd mogelijk inrichten.

Misschien moet je Jan maar gewoon zo laten leven zoals hij leeft, Harm. Het kan zijn dat het probleem bij jou zelf zit. Waarom wil jij hem zo graag wakker schudden? Waarom veroordeel je Jan's bestaan? Wie weet hoe tevreden hij is! Ben jij dat zelf eigenlijk wel?

Hartelijke groet, Secretia

Zeur & Zanik denken het hunne van het kijkbuisgebeuren

Verschrikkelijk.

De televisie wordt steeds nietszeggender.

Misschien moeten we hem eerst aanzetten.

Marijke Mosterman

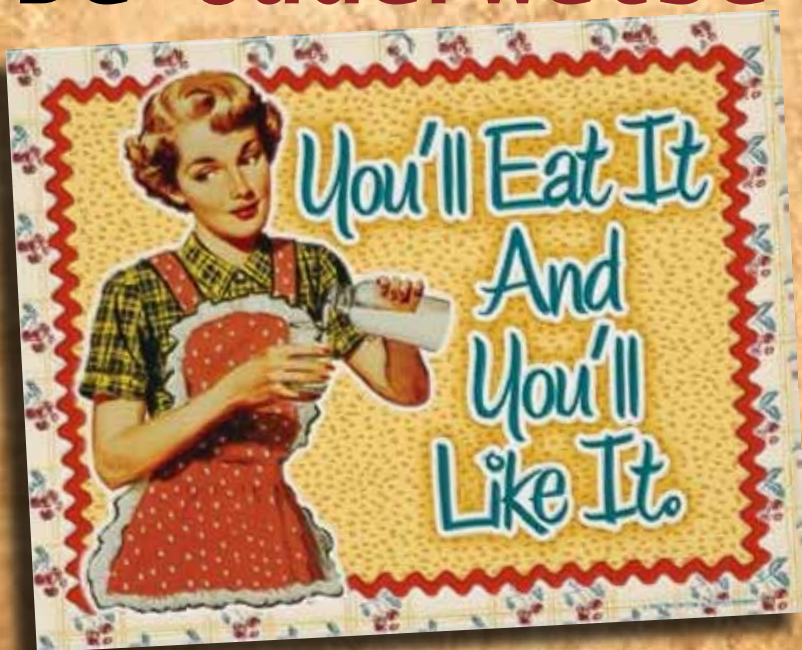
Mathilde's Recept

Bij mijn oma was schraalhans keukenmeester. Ze had dan ook zeven kinderen en een man die als sportleraar (gymleraar mochten we niet zeggen) op een middelbare school niet bepaald bakken met geld verdiende. Mijn oma vertelde regelmatig met genoeg dat haar eigen moeder er nog voor had gewaarschuwd: als je met die katholiek trouwt, zit je straks in een hók vol kinderen, een hók! Zelf was overgrootmoeder namelijk protestant en tevreden met drie dochters.

Mijn oma was eigenwijs genoeg om zich ondanks die waarschuwing te laten bekeren en toe te treden tot de Heilige Roomse Kerk. Ze ontkende altijd in alle toonaarden dat ze dat vanwege de liefde had gedaan, maar iedereen wist wel beter. Zeven kinderen waren het gevolg. Na de vierde boreling had ze het eigenlijk wel mooi gevonden, maar in die tijd kreeg je dan nog de pastoor op bezoek die aandrang op een volgend katholiek zieltje.

Later haalde mijn moeder wel eens herinneringen op aan hun gezinsvakanties aan zee. Met eindeloze wandelingen want dat was lekker goedkoop. Een ijsje tot slot van zo'n warme dag zat er meestal niet in. Sowieso waren chique desserts zoals ijs alleen bedoeld voor feestdagen. Doordeweeks kwamen er geen toetjes op tafel. Op zondag was een stuk draadjsvlees bij de groenten en gekookte aardappelen al heel luxe. Je kreeg daar een zorgvuldig afgemeten portie van toebedeeld. Daarna volgde het hoogtepunt van de maaltijd: havermoutpap met bruine suiker. Ik gruwelde als kind van die slijmerige traktatie, maar mijn hongerige ooms likten met overgave de pan schoon. Nee, dan de griesmeelpudding met rode bessensaus van mijn andere oma! Die wist wel wat lekker én gezond was. En bovendien is griesmeelpudding een uitstekende aanleiding om zo'n leuke puddingvorm te kopen of weer eens uit de kast te halen.

De Ouderwetse Keuken

Weetje:

Griesmeel is grof gemalen tarwe, spelt, mais of rijst. In Nederland is witte griesmeel gebruikelijk; rond de Middellandse Zee gele griesmeel van harde durum tarwe.

Griesmeelpudding met RODE bessensaus

Nodig:

1 liter melk, 1 citroen, 100 gram griesmeel, 100 gram suiker, 1 kaneelstokje, snufje zout, 250 ml rode bessensaus, puddingvorm van 1 liter

Bereiding:

Schrob de citroen onder stromend water en rasp de schil. Giet de melk in een pan met een dikke bodem, voeg citroenrasp en een snufje zout toe. Breng aan de kook en laat vijf minuten zachtjes doorkoken. Blijven roeren!

Doe het griesmeel en de suiker bij elkaar en strooi dit langzaam in de melk, alsmaar roerend.

Laat zeven minuten doorkoken en roer regelmatig.

Kwast de puddingvorm heel dun in met olie en spoel hem daarna om met koud water. Giet de pudding in de vorm, laat afkoelen en minstens drie uur opstijven in de koelkast. Daarna kort in een bak warm water houden, een bord erop plaatsen, het geheel omdraaien en de pudding eruit laten glijden. Bessensaus er overheen schenken. Ook heerlijk met geschaafde amandelen of rozijnen door de griesmeel en met alle soorten jam.

Van OPPE brokjes

en KWIJTE honden

Er was eens een in de warre man. De man was van slag vanwege zijn kwijte hond. Deze zoeke hond was weer het directe gevolg van de oppe hondbrokjes. 'Help', riep de van slagge man naar enkele rechts-affe voorbijgangers. 'Wie heeft mijn wegge hond gezien? Ik ben zo enorm aan hem gehecht!'

Dat was niet waar. Er was geen enkele hechting te vinden. Noch bij de in de warre man, noch bij de kwijte hond. Van de zoeke hond was trouwens helemaal geen spoor te bekennen. Vanwege het wegge dus, als het ware. Bovendien getuigden de oppe hondbrokjes niet van enige affectie jegens de zoeke hond vanuit de in de warre eigenaar.

'Da's waar', gaf de van slagge man toe. 'Maar indien mijn wegge hond ontkwijt, dan neem ik hem meteen in hechtenis.'

De niet misse buurvrouw die met eenzaad-lobbigen en een plantenbak in de weer was, fronste haar bovenane wenkbrauwen. Als druk in de were, opzije buurvrouw dacht zij er het hare van. Ze was een niet van gisterene opletterd en kende de van oudsherre rarigheden van haar buurman van haaf via haver tot gortst. 'Jij bent een liegerd en een jokkenaar', bitste ze. Waarop de van slagge kwijtehondenbezitter er acuut in bleef. Wáárin heeft nooit iemand kunnen achterhalen...

En de zoeke, zeer kwijte hond? Die bleef tot in de veraffe eeuwigheid verborgen in het nietse nergens.

Puntenslijper